

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради PhD 13282
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Станіслав Миронюк, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2021 році географічний факультет Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича за спеціальністю Географія ОП «Регіональний розвиток і просторове планування», виконав акредитовану освітньо-наукову програму 38610«Географія».

Разова спеціалізована вчена рада PhD 13282, утворена наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича Міністерства освіти і науки України «Про утворення разової спеціалізованої вченої ради» від «28» квітня 2026 року № 164 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Василя ДЖАМАНА, доктора географічних наук, професора, професора кафедри географії України та регіоналістики географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Рецензентів: Олександри ЧУБРЕЙ, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри економічної географії та екологічного менеджменту географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Тетяни ЄМЧУК, кандидата географічних наук, доцента, асистента кафедри економічної географії та екологічного менеджменту географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Офіційних опонентів: Ольги МАМЧУР, кандидата географічних наук, доцента, доцента кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

Володимира НОСАЧЕНКА, кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри екології, географії і методики навчання, проректора з навчально-методичної роботи Університету Григорія Сковороди в Переяславі.

на засіданні «22» червня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 10 Природничі науки Миронюку Станіславу Васильовичу на підставі публічного захисту дисертації «Географічні особливості формування інтелектуального потенціалу громад Чернівецької області» за спеціальністю 106 Географія.

Дисертацію виконано у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича Міністерства освіти і науки України, м. Чернівці.

Науковий керівник Іван Костащук, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Дисертацію у загальному обсязі 259 сторінок подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що відповідає вимогам пунктів 5-24 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022; № 502 від 19.05.2023р., № 507 від 03.05.2024р.).

Дисертаційна робота присвячена дослідженню географічних особливостей формування

інтелектуального потенціалу територіальних громад Чернівецької області. Здійснено комплексний суспільно-географічний аналіз сутності, структури та просторових закономірностей формування інтелектуального потенціалу громад регіону. Визначено основні теоретико-методологічні підходи до трактування поняття «інтелектуальний потенціал територіальної громади», охарактеризовано чинники його формування, серед яких провідну роль відіграють демографічні процеси, освітня інфраструктура, соціокультурне середовище, транспортна доступність, рівень урбанізації та міграційні процеси. Узагальнено та систематизовано основні показники оцінювання інтелектуального потенціалу громад, а також розроблено методичний підхід до його інтегрального оцінювання на основі рейтингового аналізу. Встановлено просторову диференціацію рівня розвитку інтелектуального потенціалу громад Чернівецької області та обґрунтовано центр-периферійні закономірності його формування. Здійснено типізацію територіальних громад за рівнем розвитку інтелектуального потенціалу, виявлено основні проблеми й ризики його відтворення в умовах сучасних суспільних трансформацій, воєнних викликів і післявоєнної відбудови. На основі проведеного дослідження розроблено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання інтелектуальних ресурсів, удосконалення освітньо-культурної та інноваційної інфраструктури, а також інтеграції результатів дослідження у систему регіонального розвитку та просторового планування громад Чернівецької області.

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації, 3 праці у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (з яких 1 одноосібна), та 1 стаття, які додатково відображає наукові результати дисертації, а також було опубліковано 6 друкованих праць апробаційного характеру.

Опубліковані праці відповідають темі дисертації та містять науково обґрунтовані результати, що корелюють із поставленими завданнями.

1. Костащук, І. І., & Миронюк, С. В. (2025). Інтелектуальний потенціал територіальних громад Вижицького району Чернівецької області як основа їх інноваційного розвитку. *Acta Academiae Beregsasiensis: Geographica Et Recreatio*, (3), 41–54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-5843/2025-3-4>

2. Миронюк, С. (2025). Територіальні відміни інтелектуального потенціалу західних регіонів України на прикладі ЗНО та НМТ. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Географія*, (853), 44–53. DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2025.853.44-53>

3. Костащук, І. І., & Миронюк, С. В. (2025). Наукові підходи визначення поняття інтелектуального потенціалу як суспільно-географічної категорії. *Український журнал природничих наук*, (13), 170–179. DOI: <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.13.2025.15>

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

1) Ольга МАМЧУР, офіційний опонент, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Висловила наступні зауваження:

1. У дослідженні недостатньо уваги приділено професійному потенціалу, як компоненту інтелектуального потенціалу, особливостей його геопросторової організації, впливу на ринок праці громад Чернівецької області. Зокрема, доцільно було в залучити критерії розвитку професійного потенціалу (окремих професій тощо) при розробці інтегрального рейтингу інтелектуального потенціалу області (розд. 4.1).

2. Потребує детальнішого аналізу інноваційний та інноваційно-технічний потенціал громад, що є компонентом інтелектуального потенціалу регіону (території) поряд із освітнім.

науковим та культурним (згідно поданого поняття на стор. 37). Процесам впровадження інноваційних продуктів, наявності інноваційних підприємств, розвитку креативних галузей економіки варто приділити окрему увагу.

3. Оскільки практичне значення роботи полягає у використанні результатів дослідження для територіальних громад, на основі проведеної типізації громад слід запропонувати конкретний інструментарій (дорожню карту тощо) для органів місцевого самоврядування, який допоміг би оцінювати та сприяти розвитку інтелектуального потенціалу.

4. Рекомендовано у чинниках розвитку інтелектуального потенціалу, а також при групуванні/типізації громад, детальніше представити вплив прикордонного (транскордонного) положення громад Чернівецької області (в тім числі проаналізувати вплив процесів «відтоку мізків»).

5. Дослідження зосереджене на Чернівецькій області, проте для посилення теоретичного обґрунтування було б доречно навести порівняльний аналіз отриманих типологій громад з аналогічними дослідженнями в інших західних областях України.

2) Володимир НОСАЧЕНКО, офіційний опонент, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри екології, географії і методики навчання, проректор з навчально-методичної роботи Університету Григорія Сковороди в Переяславі. Висловив такі зауваження:

1. У дисертаційній роботі недостатньо чітко розмежовано поняття «інтелектуальний потенціал», «освітній потенціал» та «людський капітал», які в сучасному науковому дискурсі мають різне змістове наповнення та функціональне призначення. Трактують автором інтелектуального потенціалу територіальної громади має переважно узагальнений характер і потребує більшої конкретизації з урахуванням суспільно-географічного підходу. Доцільно було б чіткіше акцентувати увагу на просторових аспектах формування інтелектуального потенціалу, його географічній диференціації, особливостях концентрації освітніх, наукових та інноваційних ресурсів, а також їхньому зв'язку з системою розселення, транспортною доступністю та регіональними диспропорціями розвитку. У низці положень інтелектуальний потенціал фактично зближується або отожднюється з людським капіталом чи освітнім потенціалом, що певною мірою звужує його зміст. Водночас суспільно-географічний підхід передбачає розгляд інтелектуального потенціалу як комплексної територіальної системи, що охоплює освітню, науково-інноваційну, інформаційно-комунікаційну та соціокультурну складові, тому уточнення цих аспектів могло б підсилити концептуальну чіткість дослідження.

2. У дослідженні недостатньо уваги приділено аналізу впливу сучасних воєнних викликів на трансформацію інтелектуального потенціалу регіону, хоча саме ці процеси суттєво змінюють соціально-економічний розвиток територіальних громад України. Зокрема, потребували б більш ґрунтовного висвітлення питання внутрішньої та зовнішньої міграції населення, релокації освітніх і наукових установ, зміни структури зайнятості населення, а також адаптації територіальних громад до нових соціально-економічних умов функціонування. Дискусійним залишається також питання впливу воєнних ризиків на доступність освітніх і культурних послуг, збереження кадрового потенціалу, трансформацію ринку праці та посилення цифровізації освітнього середовища. Більш детальний аналіз зазначених процесів дозволив би поглибити дослідження сучасних тенденцій формування інтелектуального потенціалу територіальних громад Чернівецької області та підвищити практичну значущість роботи в умовах сучасних суспільних трансформацій.

3. У дисертації ґрунтовно проаналізовано освітній та науково-інноваційний складники інтелектуального потенціалу територіальних громад, однак недостатньо уваги приділено ролі

неформальної освіти, громадянських ініціатив, креативних індустрій та цифрових спільнот у формуванні сучасного інтелектуального середовища. В сучасних умовах розвитку економіки знань саме ці складові дедалі більше впливають на розвиток інноваційної культури, соціальної активності населення та інтелектуального потенціалу громад. Зокрема, потребував би глибшого аналізу вплив діяльності громадських організацій, молодіжних центрів, платформ неформальної освіти, ІТ-спільнот, стартап-середовищ і цифрового підприємництва на розвиток територій. Дискусійним також залишається питання оцінювання внеску неформального сектору освіти та локальних інноваційних екосистем у формування інтелектуального потенціалу громад. Більш ґрунтовне врахування цих чинників дозволило б комплексніше розкрити сучасні тенденції розвитку територіальних громад Чернівецької області.

4. Певну дискусію викликає типізація територіальних громад лише за трьома рівнями сформованості інтелектуального потенціалу (високий, середній, низький), про що зазначено в анотації дисертаційної роботи (с. 5). Така класифікація дещо спрощує складні внутрішньорегіональні відмінності та не повною мірою відображає специфіку окремих типів громад. Проте, у підрозділі 4.1. Типізація громад за рівнем розвитку інтелектуального потенціалу, зокрема на рис. 4.1. Інтегральний рейтинг інтелектуального потенціалу ТГ області, у ході ранжування територіальних громад автором виділено уже п'ять таких груп (низький, нижче середнього, середній, вище середнього, високий).

5. У дисертаційній роботі використані нормативно-правові джерела, однак окремі законодавчі документи є застарілими або частково втратили актуальність у зв'язку зі змінами законодавства, реформою децентралізації та сучасними трансформаційними процесами освіти України (наприклад, позиції списку використаних джерел №1, №2, №5, №7 тощо). У зв'язку з цим доцільно було б ширше використати чинні нормативно-правові акти, сучасні державні та регіональні стратегії розвитку, що дозволило б підвищити актуальність і практичну значущість дослідження.

3) Олександра ЧУБРЕЙ, рецензент, доктор педагогічних наук, професор кафедри економічної географії та екологічного менеджменту географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Висловила такі зауваження:

1. У дисертаційній роботі достатньо ґрунтовно охарактеризовано освітню складову інтелектуального потенціалу територіальних громад Чернівецької області, зокрема через аналіз мережі закладів освіти, результатів ЗНО/НМТ, участі учнів у предметних олімпіадах та інших освітніх показників. Водночас доцільно було б ширше простежити взаємозв'язок між якістю освітніх послуг у громадах і подальшими траєкторіями професійної реалізації молоді. Зокрема, варто було б показати, якою мірою випускники закладів освіти залишаються працювати або навчатися в межах своїх громад, переїжджають до обласного центру, інших регіонів України чи за кордон. Такий аспект дав би змогу глибше розкрити проблему не лише формування, а й утримання інтелектуального потенціалу на локальному рівні.

2. Окремі положення дисертації, що стосуються впливу міграційних процесів на відтворення інтелектуального потенціалу громад, є важливими й актуальними, особливо в умовах воєнних викликів, трудової міграції та посилення освітньої мобільності молоді. Водночас ці положення могли б бути доповнені ширшим емпіричним матеріалом щодо освітньої та трудової мобільності населення, зокрема молодих людей працездатного віку. Особливо цінним було б порівняння таких процесів у різних типах громад: гірських, прикордонних, периферійних, приміських і міських. Це дало б змогу точніше визначити, у яких громадах міграційні процеси найбільше послаблюють інтелектуальний потенціал, а де,

навпаки, можуть сприяти його оновленню завдяки маятниковій мобільності, транскордонним контактам або поверненню фахівців.

3. Запропонована автором система показників для оцінювання інтелектуального потенціалу громад є загалом логічною, переконливою та придатною для просторового порівняння територіальних громад Чернівецької області. Разом із тим, у подальших дослідженнях її можна було б розширити за рахунок індикаторів, які відображають сучасні процеси цифрової трансформації суспільства. Зокрема, доцільним видається врахування рівня цифрової грамотності населення, доступу домогосподарств та закладів освіти до швидкісного інтернету, поширення електронних послуг у громадах, участі жителів у програмах неформальної освіти, онлайн-курсах, молодіжних, підприємницьких і локальних інноваційних ініціативах. Це дозволило б більш повно оцінити не лише традиційні освітні ресурси, а й нові форми накопичення знань, компетентностей і соціальної активності населення.

4. У дисертації приділено увагу ролі закладів культури як одного зі складників соціально-культурного потенціалу територіальних громад. Водночас, на нашу думку, цей напрям можна було б розкрити дещо ширше, зокрема через аналіз впливу культурних установ на формування креативного середовища, соціального капіталу та неформальних освітніх практик. Бібліотеки, будинки культури, музеї, мистецькі школи, громадські простори та локальні культурні ініціативи можуть виступати не лише інституціями дозвілля, а й важливими центрами комунікації, самоосвіти, громадської активності, збереження ідентичності та розвитку творчих здібностей населення. Такий підхід дозволив би посилити зв'язок між культурним середовищем громади та формуванням її інтелектуального потенціалу.

5. Дискусійним залишається питання вагомості окремих показників у процесі інтегрального оцінювання інтелектуального потенціалу територіальних громад. У роботі запропоновано систему індикаторів, яка дає змогу здійснити порівняльний аналіз громад, однак бажано було б докладніше пояснити, чи всі показники мають однакову значущість у підсумковій оцінці. Окремі індикатори можуть мати різну роль залежно від типу громади, її географічного положення, демографічної структури, рівня урбанізації та функціональної спеціалізації. Наприклад, для міських громад більш визначальними можуть бути показники науково-освітньої та інноваційної активності, тоді як для гірських або периферійних громад особливого значення набувають доступність освітніх послуг, транспортна зв'язаність і можливості дистанційного навчання. Тому уточнення принципів зважування показників могло б підвищити аналітичну точність запропонованої методики.

6. Практичні рекомендації, сформульовані в дисертаційному дослідженні, мають важливе значення для органів місцевого самоврядування, освітніх установ і суб'єктів регіональної політики. Водночас їх можна було б подати у більш диференційованій формі відповідно до типологічних особливостей територіальних громад. Зокрема, для міських громад доцільно акцентувати увагу на розвитку інноваційної, науково-освітньої та підприємницької інфраструктури; для селищних і сільських громад — на забезпеченні доступності якісної освіти, підтримці молоді та збереженні кадрового потенціалу; для гірських громад — на подоланні транспортної ізоляції й розвитку дистанційних освітніх сервісів; для прикордонних громад — на використанні можливостей транскордонного співробітництва; для приміських громад — на інтеграції з освітнім, культурним і трудовим простором обласного центру. Така деталізація зробила б рекомендації ще більш прикладними та адресними.

7. У подальших наукових дослідженнях доцільно було б доповнити кількісне оцінювання інтелектуального потенціалу якісними методами збору й аналізу інформації.

Зокрема, корисним могло б бути проведення експертних інтерв'ю з представниками органів місцевого самоврядування, керівниками закладів освіти, працівниками культурних установ, представниками молодіжних організацій, громадського сектору та місцевого бізнесу. Такі методи дали б змогу глибше зрозуміти локальні проблеми, управлінські бар'єри, очікування молоді, кадрові потреби громад, особливості функціонування освітнього й культурного середовища. Поєднання кількісних і якісних підходів посилило б практичну цінність дослідження та дозволило б точніше інтерпретувати отримані статистичні й картографічні результати.

4) Тетяна ЄМЧУК, рецензент, кандидат географічних наук, доцент, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту географічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Висловила такі зауваження:

1. У другому розділі дисертації здобувач обґрунтовує шестикомпонентну систему чинників формування інтелектуального потенціалу, окремо наголошуючи на вагомості інституційно-управлінської групи (бюджетна політика, стратегічне планування). Разом із тим, аналіз змісту наступних розділів свідчить про те, що основна увага зосереджена переважно на аналізі наявної інфраструктури та результативності навчання (ЗНО/НМТ, МАН). У зв'язку з цим виникає запитання: чому в роботі не знайшлося детального відображення дослідження ефективності саме управлінських команд громад (наприклад, наявності локальних програм підтримки молодих вчителів, грантової активності громад)? Адже, як зазначає сам автор, за подібних стартових умов саме інституційні чинники визначають реалізацію потенціалу.

2. Одним із центральних аналітичних блоків третього розділу є вивчення результатів ЗНО/НМТ за 2020–2024 роки. Автор робить вкрай глибокий і тривожний висновок про катастрофічний стан із природничо-математичною підготовкою (низькі середні бали, високий відсоток неподолання порогу з математики), що загрожує STEM-компоненті регіону. Проте, попри задекларований геопросторовий підхід, у роботі дещо схематично представлено порівняльний аналіз причин цього явища в розрізі конкретних громад. По-перше, які саме локальні чинники (дефіцит профільних кадрів, відсутність кабінетів фізики/математики чи специфіка розселення) зумовили найбільш критичні показники з математики у периферійних громадах? По-друге, потребує ширшої аргументації теза про роль позашкільної освіти: у яких саме громадах-осередках позашкілля спроможне компенсувати цей гуманітарний ухил і виступити драйвером STEM-розвитку?

3. У четвертому розділі дисертації значна увага приділяється побудові інтегральної рейтингової моделі за допомогою методу ранжування (RANK), що, безумовно, є позитивним методичним кроком. Проте опис процедури зведення різнорідних індикаторів у єдиний індекс потребує суттєвих уточнень та викликає низку запитань: враховуючи, що до системи показників включено як кількісні (кількість закладів), так і якісні параметри (середній бал НМТ, частка осіб з вищою освітою), виникає питання щодо методики зважування цих індикаторів. Чи всі показники мали однакову вагомість при розрахунку фінального рангу, і чим обґрунтовано такий вибір? Який вид нормування чи ранжування було застосовано для уникнення спотворень через різний масштаб громад (наприклад, порівняння величезної Чернівецької ТГ з малонаселеними гірськими громадами)? Які показники середньоквадратичного відхилення зафіксовані всередині виділеного «середнього сегмента» рейтингу, де опинилася більшість громад? Це питання є принциповим, оскільки випадкові коливання одного з індикаторів (наприклад, успішний виступ одного учня на МАН у малій громаді) могли суттєво змінити позицію громади в загальному рейтингу.

4. Окрему увагу в контексті апробації результатів ГІС-моделювання привертає якість та методика оформлення авторських картографічних творів (всього у роботі представлено 16 авторських картосхем). Аналіз представлених матеріалів дає підстави для наступних дискусійних зауважень. Щодо композиції та масштабування: частина авторських картосхем у розділах 3 та 4 характеризується надмірною генералізацією або, навпаки, перевантаженістю елементами через значні контрасти у площі громад. Наприклад, для покращення читабельності дрібних геооб'єктів приміської зони Чернівців доцільно було б використовувати картографічні врізки більшого масштабу.

5) Василь ДЖАМАН, голова ради, доктор географічних наук, професор, професор кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Висловив наступні зауваження:

1. Бажано було би, і в перспективі, зверніть на це увагу, коли розкриваєте, які методи дослідження використовували, то не просто перераховувати методи, а конкретизувати на конкретних питаннях вашого дослідження. Конкретні методи були використані для дослідження таких-то важливих питань.

2. Інтелектуальний потенціал - це освіта, добре, але і науковий рівень ще краще. Так от, я побачив в роботі найвищий рівень - це підготовка аспірантів. Тобто на виході буде мати кандидатів наук, але в університеті є ще й докторантура. Після закінчення аспірантури ваш наступний ступінь може бути докторантура. Тобто варто би розглянути, а як іде підготовка і докторів наук, власне, докторів повного доктора, а не доктора філософії, бо це я прирівнюю як кандидат наук.

3. Якщо ми говоримо про конкретні території, це є якась інтерпретація цієї території, ми говоримо про перцепцію території сприйняття, хотілося би почути окремі прізвища, фігури, які характерні для області. Це не просто в культурі, це одні в науці, в фізиці це інші, в географії - це інші. Але коли приходимо, говоримо про географів, говоримо прізвище Жупанський, Ігнатенко знаємо про кого йде мова. Так, тобто є конкретні люди, які на рівні інтелектуалу виділяються.

4. На окремих картосхемах не вказані розмірність показників. Ну от для прикладу рисунок 3.2 у дисертаційній роботі.

На дисертацію Станіслава Миронюка надійшло три позитивні звернення, що містять такі зауваження;

Ірини Поручинської, кандидата географічних наук, доцента, доцента кафедри економічної та соціальної географії Волинського національного університету імені Лесі Українки: «у дослідженні доцільно було б дещо ширше простежити взаємозв'язок між якістю освітніх послуг у громадах і подальшими траєкторіями професійної реалізації молоді. Окремі положення щодо впливу міграційних процесів на відтворення інтелектуального потенціалу могли б бути доповнені більш розгорнутим емпіричним матеріалом про освітню та трудову мобільність населення. Крім того, методика інтегрального оцінювання, безперечно, є переконливою, однак питання вагомості окремих індикаторів у підсумковому рейтингу могло б бути розкрито ще докладніше».

Віталія Безуглого, кандидата педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри географії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара: «Разом із тим, окремі аспекти дисертації могли б бути розкриті ще ширше. Наприклад, вплив міграційних процесів на відтворення інтелектуального потенціалу громад доцільно було б підсилити більш деталізованим аналізом освітньої й трудової мобільності молоді. Доцільним видається й

ширше використання якісних методів, зокрема експертних інтерв'ю з представниками громад, освітньої сфери та місцевого бізнесу.».

Ірини Закутинської, кандидата географічних наук, доцента, доцента кафедри географії та природознавства Карпатського національного університету імені Василя Стефаника: «Насамперед, у роботі можна було б глибше розкрити вплив закладів культури на формування креативного середовища громад, розвиток соціального капіталу та неформальних освітніх практик. Крім того, практичні рекомендації виграли б від більшої диференціації за типами громад – міських, селищних, сільських, гірських, прикордонних та приміських. Доцільним також було б дещо ширше показати, як різні показники інтегральної оцінки можуть мати неоднакову вагомість залежно від особливостей конкретних територій».

Результати відкритого голосування:

«За» 5 (п'ять) членів ради,

«Проти» 0 (нуль) членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада PhD 13282 присуджує Станіславу Миронюку ступінь доктора філософії з галузі знань 10 Природничі науки за спеціальністю 106 Географія.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова спеціалізованої вченої ради PhD 13282

доктор географічних наук, професор,

професор кафедри географії України

та регіоналістики

географічного факультету

Чернівецького національного університету

імені Юрія Федьковича

Василь ДЖАМАН